

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Національної комісії
з питань регулювання зв'язку України
02.04.2009 № 1438

*Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
22 квітня 2009 р. за № 363/16379*

ПОРЯДОК

регулювання тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги

1. Загальні положення

1.1. Цей Порядок визначає механізм формування та встановлення тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги.

1.2. Цей Порядок поширюється на всіх операторів, які надають загальнодоступні телекомунікаційні послуги і розташовані на території України.

1.3. Регулювання тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги здійснює Національна комісія з питань регулювання зв'язку України шляхом встановлення граничних тарифів на послуги, перелік яких визначено Законом України «Про телекомунікації».

1.4. НКРЗ при прийнятті рішень щодо встановлення граничних тарифів враховує інформацію про діяльність операторів телекомунікацій, а також іншу інформацію за результатами оприлюднення таких рішень та громадських слухань.

1.5. У цьому Порядку терміни вживаються у такому значенні:
економічно обґрунтовані витрати – витрати, визначення яких здійснюється з дотриманням вимог стандартів, нормативів, норм, технологічних регламентів та врахуванням надання послуг нормованої якості;

собівартість загальнодоступних телекомунікаційних послуг - економічно обґрунтовані витрати, що включаються до виробничої вартості, адміністративні витрати, витрати зі збуту, пов'язані з наданням загальнодоступних телекомунікаційних послуг;

калькулювання собівартості загальнодоступної телекомунікаційної послуги – визначення розміру витрат на одиницю телекомунікаційних послуг за окремими видами витрат;

операційна діяльність – основна діяльність операторів телекомунікацій, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю.

2. Формування тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги

2.1. Формування тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги здійснюється на основі розрахунків тарифів, що проводяться операторами телекомунікацій виходячи з економічно обґрунтованих витрат, отриманих на основі даних бухгалтерського обліку і даних розподілу доходів за видами діяльності, або з використанням нормативного методу на підставі державних і галузевих нормативів використання матеріальних та паливно-енергетичних ресурсів, норм і розцінок з оплати праці.

2.2. До складу економічно обґрунтованих витрат, пов'язаних з наданням загальнодоступних телекомунікаційних послуг, включаються витрати з операційної діяльності.

2.3. Перелік і склад статей витрат з надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг визначаються оператором залежно від виду послуг і особливостей виробничого процесу.

2.4. До витрат з операційної діяльності включаються:
собівартість реалізованої продукції (послуг);
адміністративні витрати;
витрати на збут;
інші операційні витрати.

2.5. До собівартості реалізованої продукції (послуг) включаються прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати та загальновиробничі витрати, пов'язані з наданням загальнодоступних телекомунікаційних послуг.

2.5.1. До складу прямих матеріальних витрат уключаються витрати, пов'язані з використанням матеріалів, запасних частин, придбаних комплектувальних виробів та інших матеріалів, необхідних для забезпечення виробничого процесу.

2.5.2. Рівень прямих витрат на оплату праці визначається відповідно до законодавства, а також генеральної та галузевої угод, колективного договору. До складу прямих витрат з оплати праці включаються:

витрати з основної заробітної плати виробничого персоналу, діяльність якого безпосередньо пов'язана з виробничим процесом надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг, що визначаються виходячи з чисельності персоналу, тарифних ставок (окладів), відрядних розцінок для робітників та посадових окладів для керівників, фахівців, службовців;

витрати з додаткової заробітної плати виробничого персоналу, що визначаються виходячи з розміру встановлених доплат, надбавок, гарантійних і компенсаційних виплат, передбачених чинним законодавством, премій, пов'язаних з виконанням виробничих завдань і функцій;

інші заохочувальні та компенсаційні виплати виробничому персоналу, установлені відповідно до законодавства.

2.5.3. До складу інших прямих витрат включаються:

суми відрахувань на соціальні заходи для виробничого персоналу, витрати з оплати якого прямо включаються до виробничої собівартості послуг та до витрат допоміжних виробництв;

амортизація основних виробничих засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів виробничого призначення;

інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат.

2.5.4. До складу загальноновиробничих витрат включаються:

1) витрати, пов'язані з:

організацією виробництва та управління підрозділами основного й допоміжного виробництва, що визначаються виходячи з чисельності персоналу, тарифно-кваліфікаційного складу апарату управління цехів та дільниць і тарифних ставок (окладів) (основна і додаткова заробітна плата, гарантійні та компенсаційні виплати, відрахування на соціальні заходи, оплата службових відряджень, витрати з підготовки та перепідготовки кадрів);

утриманням, експлуатацією, ремонтом, страхуванням, орендою основних засобів та інших необоротних активів загальноновиробничого призначення, охороною об'єктів виробничого призначення, оплатою послуг інших спеціалізованих підприємств, виконанням регламентних робіт, передбачених проектно-технічною документацією;

опаленням, освітленням, водопостачанням, водовідведенням та утриманням виробничих приміщень;

обслуговуванням виробничого процесу та інших допоміжних виробництв (використання малоцінних і швидкозношуваних предметів, забезпечення охорони праці, дотримання вимог техніки безпеки, обов'язкове страхування водіїв автотранспортних засобів, послуги інших підприємств, службові відрядження працівників ремонтних цехів та інших допоміжних виробництв, послуги зв'язку);

2) розрахована відповідно до законодавства амортизація основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів загальноновиробничого призначення;

3) податки, збори та інші обов'язкові платежі.

До складу собівартості послуг можуть включатися розподілені та нерозподілені постійні загальноновиробничі витрати, розмір яких не може перевищувати їх фактичну величину.

2.6. До складу адміністративних витрат включаються витрати, пов'язані з обслуговуванням та управлінням підприємством при наданні загальнодоступних телекомунікаційних послуг, зокрема з:

утриманням апарату управління та персоналу, зайнятого обслуговуванням адміністративної інфраструктури. Такі витрати визначаються виходячи з чисельності персоналу і встановлених на підприємстві тарифних ставок (окладів) (основна і додаткова заробітна плата, гарантійні та компенсаційні виплати, відрахування на соціальні заходи, оплата службових відряджень, витрати з підготовки та перепідготовки кадрів);

амортизацією основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів адміністративного призначення;

утриманням основних засобів, інших необоротних матеріальних активів адміністративного призначення;

оплатою професійних послуг (юридичних, аудиторських), послуг зв'язку, розрахунково-касового обслуговування та інших послуг банків, наданих відповідно до укладених договорів, сплатою податків і зборів (обов'язкових платежів), крім тих, що включаються до планованої собівартості послуг.

До складу адміністративних витрат включаються також інші витрати (використання малоцінних і швидкозношуваних предметів, канцелярські витрати, передплата періодичних видань, пов'язаних з виробничою діяльністю, тощо).

2.7. До складу витрат на збут включаються витрати з операційної діяльності, безпосередньо пов'язані з наданням загальнодоступних телекомунікаційних послуг, зокрема:

- оплата праці персоналу, який забезпечує збут послуг;
- відрахування на соціальні заходи;
- службові відрядження персоналу, пов'язані з вирішенням питань реалізації послуг;
- інформаційні послуги;
- виготовлення розрахункових документів;
- амортизація та утримання основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів, пов'язаних із збутом послуг;
- збереження продукції, тари, упаковки, передпродажна підготовка;
- транспортування;
- підвищення кваліфікації та перепідготовка кадрів;
- супровід програмного забезпечення;
- проведення маркетингових заходів;
- податки, збори та інші обов'язкові платежі.

2.8. Планування інших витрат з операційної діяльності здійснюється на основі їх економічного обґрунтування. До складу інших витрат з операційної діяльності включаються витрати на дослідження і розробку; придбання форменого одягу тощо.

- 2.9. До складу витрат з операційної діяльності не можуть включатися:
- суми безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів;
 - суми неустойки (штраф, пеня);
 - суми нестачі та втрати від пошкодження цінностей;
 - витрати, пов'язані з купівлею-продажем іноземної валюти, та втрати від операційної курсової різниці;
 - суми спонсорської та благодійної допомоги;
 - собівартість реалізованих товарів та виробничих запасів;
 - втрати від знецінення запасів;
 - витрати з утримання об'єктів соціальної інфраструктури;
 - витрати на оплату консалтингових та аудиторських послуг;
 - витрати на добровільне страхування майна та працівників;
 - витрати від списання недоамортизованих основних засобів;
 - витрати, пов'язані із зменшенням власного капіталу.

Суми неустойки (штраф, пеня), суми безнадійної дебіторської заборгованості та відрахування до резерву сумнівних боргів, суми на оплату консалтингових та аудиторських послуг, спонсорської та благодійної допомоги не включаються до складу витрат при розрахунку тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги та покриваються за рахунок прибутку оператора телекомунікацій.

2.10. Витрати операційної діяльності групуються за такими економічними елементами:

- матеріальні затрати;
- витрати на оплату праці;
- відрахування на соціальні заходи;
- амортизація;
- інші операційні витрати.

2.11. До фінансових витрат належать витрати з виплати відсотків за користування кредитами та витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу для цілей інвестиційної діяльності розвитку загальнодоступних телекомунікаційних послуг.

Розмір фінансових витрат визначається відповідно до кредитних та інших договорів і законодавства. Ці витрати покриваються за рахунок прибутку оператора телекомунікацій.

2.12. Облік витрат операторів телекомунікацій здійснюється відповідно до вимог законодавства.

3. Визначення витрат та розрахунок тарифів на надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг

3.1. Визначення собівартості загальнодоступних телекомунікаційних послуг потребує розподілу витрат оператора телекомунікацій за узагальненими статтями витрат по кожному виду цих послуг.

3.2. Оператори телекомунікацій до впровадження обліку розподілу витрат за видами загальнодоступних телекомунікаційних послуг забезпечують формування інформації про доходи та витрати за сферами діяльності відповідно до нормативного документа, що визначає механізм розподілу витрат. Такий нормативний документ розробляється оператором відповідно до вимог законодавства України про бухгалтерський облік та фінансову звітність і затверджується за погодженням з центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку та НКРЗ.

3.3. Облік витрат на надання окремого виду загальнодоступних телекомунікаційних послуг проводиться операторами таким чином:

3.3.1. Визначаються прямі матеріальні витрати та інші прямі витрати, що безпосередньо пов'язані з наданням конкретного виду послуг та можуть бути віднесені до нього повністю або іншим економічно доцільним шляхом відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за № 27/4248.

3.3.2. Загальновиробничі витрати розподіляються за видами загальнодоступних телекомунікаційних послуг, базою розподілу яких є прямі витрати операторів телекомунікацій з їх надання.

3.4. Розрахунок тарифу включає визначення розміру економічно обґрунтованих витрат оператора на одиницю калькулювання собівартості з урахуванням обсягу послуг в натуральному виразі.

3.5. Розмір витрат за окремими елементами економічно обґрунтованих витрат, зазначеними в пункті 2.10 цього Порядку, у грошовому вираженні на одиницю калькулювання собівартості послуг визначається за формулою:

$$C_i = V_i / Q_i,$$

де C_i – собівартість за окремим елементом витрат;

V_i – витрати за окремим елементом витрат;

Q_i – обсяг послуг.

3.6. Собівартість одиниці калькулювання загальнодоступної послуги визначається за формулою:

$$C = \sum C_i,$$

де C - собівартість.

3.7. Економічно обґрунтований тариф (T) на послугу визначається за формулою:

$$T = C + \Pi,$$

де Π – прибуток на одиницю калькулювання загальнодоступної послуги.

3.8. До розрахунку тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги включається прибуток, який спрямовується для здійснення капітальних інвестицій та досягнення інших цілей відповідно до законодавства. Витрати на здійснення капітальних інвестицій включаються до тарифів у складі прибутку на підставі економічно обґрунтованих розрахунків та затвердженої програми розвитку оператора з обсягами коштів і строками реалізації відповідно до законодавства.

При розрахунку прибутку враховуються також витрати з податку на прибуток від звичайної діяльності оператора.

3.9. Тарифи на загальнодоступні телекомунікаційні послуги встановлюються у національній валюті без урахування податку на додану вартість.

3.10. Після визначення розміру собівартості кожного виду послуг (базова величина) проводиться розрахунок тарифів для окремих послуг:

3.10.1. Під час визначення тарифів на установлення, переустановлення телефонного апарата та переоформлення договору на користування телефоном до базової величини застосовуються тарифні коефіцієнти згідно з додатком 1.

3.10.2. Під час визначення тарифів на абонементну плату за користування телефонним апаратом до базової величини застосовуються тарифні коефіцієнти згідно з додатком 2.

4. Зміна Граничних тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги

4.1. Зміна ставок податків і зборів та інших обов'язкових платежів, мінімального рівня заробітної плати, ставок орендної плати, цін і тарифів на паливно-енергетичні та матеріальні ресурси, які не залежать від господарської діяльності операторів, але впливають на рівень планової собівартості операторів, є підставою для перегляду рівня тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги в установленому законодавством порядку.

4.2. Для перегляду діючих тарифів оператор телекомунікаційних послуг подає до НКРЗ відповідні обґрунтовані пропозиції, які містять таку інформацію:

економічні показники (обов'язково дані про доходи, витрати, рентабельність діяльності, звіт про виконання фінансового плану) діяльності оператора за останні 2 роки;

порівняльну таблицю оплати працівників з урахуванням запровадження мінімальної заробітної плати в галузі відповідно до вимог законодавства про державний бюджет на відповідний рік;

розрахунок фактичних витрат за останній звітний період (рік з поквартальним розподілом) порівняно з фактичними витратами за базовий період щодо кожного виду послуг, тариф на які необхідно переглянути та змінити;

розрахунок тарифів виходячи із собівартості одиниці калькулювання відповідно до пункту 2.1 цього Порядку;

порівняльну таблицю діючих та нових тарифів з розрахунком зміни доходів при введенні нових тарифів;

пояснювальну записку з обґрунтуванням необхідності зміни тарифів;

інформацію стосовно прогнозного впливу нового рівня тарифів на фінансові та економічні показники діяльності оператора телекомунікацій та на розмір надходжень до державного бюджету.

4.3. Проекти тарифів на загальнодоступні телекомунікаційні послуги, розроблені згідно з цим Порядком, направляються на погодження до всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців і підприємців та всеукраїнських профспілок і профоб'єднань.

Голова НКРЗ

С. Колобов